

Závěr

Souhlas s osvojením představuje zajímavou problematiku tohoto institutu. Pro platné osvojení dítěte je jednou ze základních podmínek, ne-li tou nejdůležitější. V kojeneckých ústavech, dětských domovech a dalších zařízeních pomáhajících opuštěným dětem je stále mnoho jedinců čekajících na rodičovskou náruč a láskyplné zacházení. Osvojení znamená možné řešení jak těmto dětem zajistit to, co jim neposkytli biologičtí rodiče. Významné je však nejenom pro ně, ale i pro dospělé, kteří po dětech touží, avšak ze zdravotních důvodů je nemohou mít.

Je obtížné říci, jaká právní úprava problematiky osvojení, resp. udělení souhlasu s osvojením dítěte, je ta správná. Co je vlastně správné? To může být v různé době pro každého z nás něco jiného. Proto i nalézt úpravu osvojení, proti níž by se nenašel žádný odpůrce, je asi nad síly zákonodárce.

Základní otázka, jíž je nutné se zabývat v souvislosti s udělením souhlasu rodiče s osvojením, je či zájem chceme prioritně hájit. Zda je to zájem matky, která své dítě nechce, odloží ho a chce utajit svou totožnost. Nebo zájem nezletilého dítěte, jenž má právo znát své biologické rodiče, svůj původ a minulost. Zda je zájmem dítěte jeho rychlé osvojení, či spíše čas poskytnutý matce, aby neudělala ukvapené rozhodnutí. Je složité odpovědět, zda má pro dítě větší význam vyrůstat v rodině, z níž pochází či v rodině, která nemůže mít vlastní dítě a chce dát lásku cizímu. Zda je lepší čekat a doufat, že se dostane zpět ke svým biologickým rodičům, anebo ho co nejdříve umístit do adoptivní rodiny, což mu umožní snažší začlenění a adaptaci v novém prostředí.

To vše jsou velmi komplikované otázky, na něž se příliš neodvažuji odpovědět. Z mého současného pohledu bezdětné osoby se domnívám, že pro dítě je nejdůležitější láska a nikoli biologické pouto. O něm neví, zato lásku vnímá každodenně. Jistě není náhodou, že adoptovaní jedinci často žijí dlouhou dobu ve sladké nevědomosti o svém původu. Milují svou rodinu a zdá se, že vše je tak, jak má být. Najednou se dozví, že jejich biologickým rodičem je někdo jiný a následuje šok, že celou dobu žijí vlastně s úplně cizími lidmi. Přijde mi to absurdní. Jestliže celou dobu cítili rodičovskou lásku, jejich osvojitelé se o ně starali, vychovávali je jako vlastní a dítě samo nepozná, že by to neměli být jeho rodiče, je to vše podstatnější než stejný genetický základ. Myslím si, že biologické pouto není víc než vztah, který se buduje mnoho let. Dokazují to mj. i případy biologických rodičů a dětí, kdy přesto, že mezi nimi není žádné soudní rozhodnutí, vztahy nefungují a děti mají blíže k jiným osobám. Není zde sporu o tom, kdo je biologický rodič, síla biologického pouta však

nefunguje a dítě má bližší vztah k cizí osobě. Ta mu dá lásku, kterou nedostal od vlastního rodiče.

Podobně se stavím k otázce lhůt, v nichž dítě čeká, zda o něj rodiče neprojeví opravdový či žádný zájem. Mezinárodními dokumenty bylo stanoveno, že souhlas s osvojením dítěte může matka udělit nejdříve 6 týdnů po narození dítěte. Snaží se zamezit ukvapeným rozhodnutím ovlivněným rozrušením z porodu. Stejně tak šestiměsíční lhůta pro projevení kvalifikovaného zájmu, je určená, aby si rodiče v jejím průběhu stihli změnit svůj život a připravit jej na příchod dítěte do rodiny. Obě lhůty jsou nepochybně vedeny dobrým záměrem – ochranou biologické rodiny a biologických rodičů. Ovšem nemyslím si, že je tato ochrana úplně namístě. Pokud rodiče budou mít o své dítě opravdu zájem, projeví ho, i kdyby neměli šest měsíců, ale třeba jen dva.

Přesto všechno, jak už jsem uvedla výše, převažujícím mezinárodně uznávaným názorem je, že primárně podporujeme biologickou rodinu. Dítě má vyrůstat ve své původní, ta pro něj má být tím nejlepším výchovným prostředím.

Je však důležité nezapomínat na to, co všechno jsou zájemci o osvojení nuceni podstoupit, aby byli vůbec zařazeni mezi vhodné osvojitele - dlouhé hodiny psychologických pohovorů, testů, prověřování a zkoumání. Myslím, že pouze skutečná touha po dítěti pomáhá člověku to všechno překonat. Proto mi přijde nespravedlivé tyto lidi předem stavět do pozice horší varianty rodičů pro dítě, než jsou jeho biologičtí, kteří se o něj sice vůbec nezajímají, avšak z pozice biologického pouta jsou chráněni zákonem.

Osvojení a vůbec problematika opuštěných dětí je často na okraji zájmu společnosti. Pak se nemůžeme divit, že je stále ještě mnoho těch, kteří marně čekají na nový domov. Je důležité snažit se, aby se osvojení stalo něčím přirozeným. Stejně tak je třeba postupně změnit rozšířený názor, že “osvojený” znamená něco méně než “biologický”.